Domnul ne spune:

Intrați prin poarta cea strâmtă.

– Care este poarta cea strâmtă?

– Este calea întristărilor și a necazurilor. Trebuie să îmbrățișăm cele dureroase și întristătoare ale vieții noastre călugărești ca să umblăm pe calea cea dreaptă care duce la împărăția cerurilor. Schima călugărească este calea care duce la viață.

SF. NECTARIE

Fie că te afli în lume, fie că te afli pe vârful Athonului, ești un luptător și trebuie să iei aminte. Mai cu seamă în lume, unde pricinile de sminteală sunt mai multe, precum și de păcătuire, lupta se impune să fie mai puternică și mai lipsită de concesii. Mai ales, e nevoie de atenție la gânduri, pentru că de acolo încep păcatele, precum și virtuțile. Să avem o neîncetată observare a minții asupra diferitelor gânduri care trec prin ea și încearcă să intre și să rămână, și să ne distrugă partea conducătoare a sufletului nostru. Când Îl guști pe Hristos, nu vrei să-ți mai dezlipești mintea de El. Te minunezi de lucrarea Lui, ce-a făcut, ce iubire are, și neîncetat dorești să trăiești legături pline de dragoste cu El.

ISBN 978-973-85817-3-9

MONAH
DAMASCHIN GRIGORIATUL

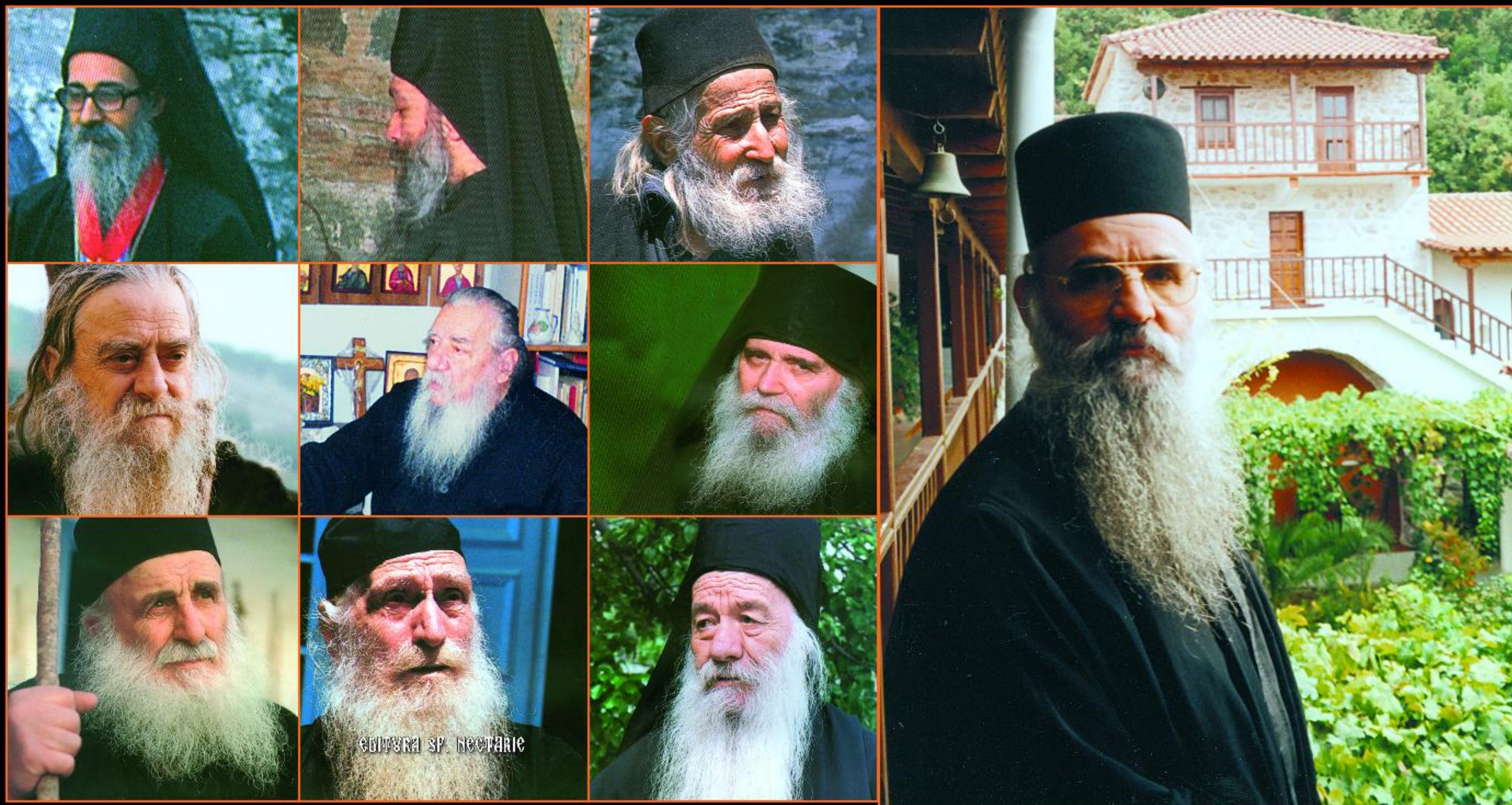
POVĂȚUIRI DIN SFÂNTUL MUNTE

MONAH DAMASCHIN GRIGORIATUL

POVĂȚUIRI DIN SFÂNTUL MUNTE

CONVORBIRI CU PĂRINȚI ATHONIȚI CONTEMPORANI

De multe ori voia lui Dumnezeu este ca faptele minunate ale asceților și părinților virtuoși să fie ascunse de ochii noștri atâta timp cât ei trăiesc alături de noi. Aceasta se întâmplă pentru siguranța lor duhovnicească, pentru că în acest fel pot, fără zgomot și fără să fie influențați, să sporească duhovnicește și să adauge har peste har sufletului lor. Pentru noi însă este o nefericire această ascundere a mărgăritarului, pentru că recunoaștem și ajungem să prețuim personalitatea lor duhovnicească doar după adormirea lor și abia atunci alergăm la diferiți oameni care i-au cunoscut ca să aflăm diferite fapte și învățături de-ale lor.

SF. NECTARIE

MONAH DAMASCHIN GRIGORIATUL

POVĂȚUIRI DIN SFÂNTUL MUNTE

*Traducătorul și Editura Sf. Nectarie mulțumesc
părintelui Damaschin
pentru dragostea cu care ne-a încredințat
spre traducere și tipărire
manuscrisul acestor minunate convorbiri.*

Η ΙΕΡΑ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΑΘΩ
ως και αι εν αυτη Μοναι και σκητεs
ΑΚΡ. ΑΡΑΠΗΣ
ΙΕΡΙΣΣΟΣ
ΝΕΑ ΡΟΔΑ
ΝΗΣΟΣ ΑΜΥΛΙΑΝΗ
Μ. ΧΙΛΙΑΝΔΑΡΙΥ
Μ. ΕΣΦΙΓΜΕΝΟΥ
Μ. ΒΑΤΟΠΕΔΙΥ
Μ. ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ
Μ. ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ
Μ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ
ΚΑΡΥΑΙ
Μ. ΙΒΗΡΩΝ
Μ. ΔΟΧΕΙΑΡΙΥ
Μ. ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
Μ. ΑΓ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ
Μ. ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΥ
Μ. ΚΑΡΑΚΑΛΛΟΥ
Μ. ΦΙΛΟΘΕΟΥ
ΔΑΦΝΗ
Μ. ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑΣ
Μ. ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΛΑΥΡΑΣ
ΟΡΟΣ ΑΘΩΣ
2033
Μ. ΑΓ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
Καυσοκαλύβια
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΚΟΛΠΟΣ ΣΤΡΥΜΩΝΟΣ
ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ
ΘΕΡΜΑΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
ΚΟΛΠΟΣ ΑΓ. ΟΡΟΥΣ
ΚΟΛΠ. ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ

MONAH DAMASCHIN GRIGORIATUL

POVĂȚUIRI DIN SFÂNTUL MUNTE

CONVORBIRI CU PĂRINȚI ATHONIȚI CONTEMPORANI

Traducere din limba greacă de
Ierom. Agapie (Corbu)

Tipărită cu binecuvântarea
Înalt Preasfințitului Părinte
TIMOTEI
Arhiepiscopul Aradului

Traducerea după manuscrisul original al Părintelui Damaschin Grigoriatul: ΜΟΝΑΧΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΓΡΙΓΟΡΙΑΤΟΥ, *ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΓΕΡΟΝΤΑΔΕΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ*

Coperta: Dana Moroiu, Corneliu Alexandrescu

Imagine coperta I: Părinți athoniți contemporani, dintre care Părintele Theoclit Dionisiatul (în centru), Ioanichie Dionisiatul (în stânga, sus) şi Părintele Dionisie de la Colciu (al doilea din rândul de jos)
Imagine flapsul I: Părintele Damaschin Grigoriatul, autorul (foto)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DAMASCHIN GRIGORIATUL, monah
Povățuiri din Sfântul Munte, convorbiri cu părinți athoniți contemporani / monah Damaschin Grigoriatul ; trad.: ieromonah Agapie. - Arad : Editura Sfântul Nectarie, 2009
Bibliogr.
ISBN 978-973-85817-3-9

I. Agapie, ieromonah (trad.)

821.135.1-97

Prolog

Una din făgăduințele lui Dumnezeu făcute poporului Său prin prorocul Ieremia sunt „păstorii după inima Domnului“. Aceștia vor păstori poporul „cu știință“ (Ier. 3, 15). În Biserica Noului Legământ, prelungire și împlinire a celei Mozaice, păstorirea „cu știință“ și după inima Domnului o găsim în viața sfinților. „Știința“ lor este cunoașterea lui Dumnezeu, a sufletului omului și a curselor diavolului. Această știință, deprinsă prin ucenicie și experiență personală, ne-a fost transmisă parțial și în scris în cuvintele pline de sevă ale Bătrânilor duhovnicești, în omiliile marilor păstori ai Bisericii, în scrierile filocalice. Citirea lor îl face pe credinciosul de azi, ca și pe cel ce odinioară le auzea, părtaș acestei experiențe a sfinților. Astfel, darul lui Dumnezeu nu se revarsă doar peste o singură generație, ci tuturor celor care se vor desfăta de cuvintele harului ce au ieșit din gura sau de sub pana acestora. Păstorirea lor, mijlocită prin cuvântul scris, ne povățuiește la „loc cu pășune și la apa odihnei“ (Ps. 22, 2), în ele aflăm povățuirea către desăvârșire. Astfel de cuvinte povățuitoare către desăvârșire, izvorâte din experiență, din trăire, din întâlnirea personală cu Dumnezeu, cu propriile patimi și cu puterile întunericului, sunt și cele cuprinse în convorbirile duhovnicești din acest volum.

Râvna și dragostea părintelui Damaschin Grigoriatul, care este, de altfel, și un mare prieten al românilor și traducător din românește al mai multor cărți duhovnicești, ne duc în această nouă carte la întâlnirea prin cuvânt și duh cu câțiva dintre Părinții Sfântului Munte. Buna primire de care s-a bucurat primul volum din aceste convorbiri, apărut la editura noastră sub titlul *Părinți athoniți pe care i-am cunoscut*, ne-a dat curaj să continuăm traducerea și tipărirea celui de-al doilea volum. Și de această dată, autorul ne-a încredințat cu mărinimie manuscrisul original, înainte chiar ca acesta să vadă lumina tiparului în limba în care a fost scris. Îl regăsim pe părintele Damaschin străbătând potecile Athonului și, prin sihăstrii sau prin marile mănăstiri, prin schituri sau prin colibe pustnicești, stând la sfat duhovnicesc în tihna tainică, isihastă, a chiliei monahale cu Părinți aghioriți, a căror viață și trăire vin acum să-i mângâie pe creștinii aflați în tulburarea și frământarea lumii.

Încă o dată, cititorul de astăzi se va putea convinge de adevărul cuvântului de cândva al Proorocului: „Aflat-am căldură în pustie" (Ier. 31, 2). Care căldură? Căldura credinței, căldura dragostei, căldura dăruirii lui Dumnezeu, căldura focului dumnezeiesc ce arde fără să mistuie. Pustia monahală, născătoare de sfinți, adevărata universitate a Bisericii, locul în care inimile se despătimesc în focul și căldura Duhului Sfânt, este cuptorul încins, din a cărui dogoare e poftit azi cititorul cucernic să se încălzească, zăbovind cu mintea asupra cuvintelor povățuitoare ale acestei cărți.

Editorii

Arhimandritul Andrei

fost egumen al Sfintei Mănăstiri Sfântul Pavel

(1904-1987)

Una dintre mănăstirile aghiorite cu faimă de-a lungul veacurilor și care se găsește pe latura de apus a peninsulei Athonului este mănăstirea împărătească a Sfântului Pavel. Între figurile luminoase ale egumenilor acestei mănăstiri, se înscrie și Părintele Arhimandrit Andrei.

Acesta s-a născut în satul Ancon, din zona Thalis, a Kephaloniei, în 22 ianuarie 1904. Numele său de botez era Anghelos. Părinții săi, Grigorie și Vasiliki, se deosebeau prin evlavia lor și atașamentul față de tradiția Părinților și și-au crescut copiii potrivit cu poruncile Domnului. Mai cu seamă tatăl, la vârsta bătrâneților, s-a hotărât să se călugărească. Astfel, și-a urmat fiul, pe părintele Andrei, și și-a sfârșit întru cuvioșie viața la mănăstirea Sfântul Pavel.

Încă din tinerețe, Anghelos ardea de dorul afierosirii sale către Dumnezeu. Astfel că a părăsit lumea, părinții, rudele, desfătările, obligațiile și făgăduințele acestei vieți și s-a adus pe sine ca o jertfă vie Mai-marelui păstorilor, Stăpânului Hristos. Așadar, la vârsta matură de 30 de ani, a intrat la Mănăstirea Sfântul Pavel, în august 1934.

După o perioadă de încercare, a fost stabilită tunderea sa întru monah, precum și hirotonia întru diacon, și la puțină vreme întru preot, în anul 1935. El a fost hirotonit de către virtuosul episcop Ierothei, care se liniștea pe atunci

în Sfântul Munte. Datorită numeroaselor sale însușiri de organizator și conducător, Adunarea Bătrânilor Mănăstirii l-a ales ca proistamen pe părintele Andrei în anul 1944. În 1960, moare, după 40 de ani de egumenat, arhimandritul Serafim, starețul mănăstirii, iar părintele Andrei este ales urmaș al acestuia, având pe atunci vârsta de 56 de ani. Înainte de a lua asupră-și povara povățuirii și a conducerii, părintele Andrei s-a nevoit și ca isihast și ucenic al faimosului monah Gherasim Menaghias, care se nevoia în pustia de la „Sfântul Vasile". După întoarcerea sa în mănăstire, împreună cu părintele Gherasim, a arătat multă râvnă și cucernicie față de săvârșirea sfintelor slujbe, precum și multă dragoste față de toți părinții și frații străini și închinători. A fost egumen în două perioade, între care, preț de șapte ani, s-a retras la metocul mănăstirii de la Monoxiliti, care se află în latura de vest a Sfântului Munte și este văzut de pe vapor imediat cum vii cu vaporul de la Uranopolis către Dafni. Într-una din zilele în care se afla la acest metoc, părintele Andrei, pentru că vremea era înnorată și marea agitată, s-a gândit să meargă pe malul mării pentru a culege eventualele lemne pe care, de obicei, marea le aruncă atunci când este agitată. Aceste lemne îi trebuiau părintelui pentru soba sa din chilia acelui metoc, în care el se afla pentru un timp.

După ce a coborât pe plajă și a strâns destule lemne, la o mică distanță de locul în care se găsea, a văzut stând înaintea lui o figură omenească. S-a gândit că s-ar putea să fie vreun naufragiat. S-a apropiat ca să dea o mână de ajutor și să afle dacă nu cumva se mai află și alți naufragiați acolo. Apropiindu-se, a fost uimit să vadă că persoana aceea era o monahie înaltă, îmbrăcată în negru și care ținea în mâna ei o carte deschisă și o unealtă de scris. Fără să piardă

vremea, a întrebat-o pe acea monahie:

– Pe cine cauți și ce dorești aici, doamna mea? Ai nevoie de vreun ajutor?

– Nu, nu vreau niciun ajutor.

– Și atunci cine ești? Cum ai intrat în locul acesta sfânt?

– Eu sunt Doamna locului acestuia, iar lucrul meu este să port grijă de acest loc de la un capăt până la celălalt.

– Și ce sunt, Doamna mea, cărțile acestea pe care le ții în mână?

– Cărțile acestea sunt: una a intrării, alta a ieșirii și a rămânerii părinților în Sfântul Munte. Dar și această carte pe care o vezi are scrise în ea numele celor care rămân pentru totdeauna aici și își sfârșesc viața la Sfântul Munte. Numele acestea rămân scrise în cartea vieții.

Nevoitorul părinte Andrei nu a înțeles cu cine vorbea și nici explicația despre cărți nu îi stârnise prea mult interes. De aceea s-a gândit că, de vreme ce respectiva monahie nu are trebuință de ajutorul său, să se întoarcă la chilia sa din metoc.

În orele de după-masă, a intrat în paraclis, închinat Sfântului Nicolae, față de care avea o deosebită cinstire și evlavie, cu scopul de a face Vecernia, dar îndată ce a intrat în paraclis, ochii i-au căzut pe icoana Maicii Domnului de pe iconostas și, dintr-odată, mintea i s-a luminat și a înțeles cu cine stătuse de vorbă...

În ciuda vârstei sale înaintate și a terenului accidentat, a alergat ca s-o reîntâlnească pe cea pe care inima lui o iubea încă de mic copil. A vrut s-o vadă din nou cu ochii săi trupești pe cea în care își pusese toată nădejdea și căreia își închinase întreaga viață. A privit la stânca de pe malul

mării, unde o văzuse, cu multă durere în inimă, pentru că acum monahia aceea nu mai era acolo. A început să plângă cu suspine din adâncul inimii, deoarece din pricina păcatelor sale nu s-a învrednicit să se închine Împărătesei cerului și a pământului.

Totuși, Maica Domnului i-a dat o mângâiere prin buna mireasmă cerească, pe care a revărsat-o peste stânca pe care ea stătuse și care se împrăștia în întreaga împrejurime. Această întâmplare minunată a Sfântului Mir care a izvorât din piatra pe care stătuse Maica Domnului l-a încredințat pe nevoitorul Athosului, părintele Andrei, că acea femeie a fost Maica Domnului nostru Iisus Hristos și Maica tuturor creștinilor și monahilor ortodocși din lume.

Cu negrăită bucurie și lacrimi în ochi, s-a întors la coliba sa de nevoință ascetică, a intrat în bisericuță și a început să sărute cu suspine și cu lacrimi icoana Stăpânei Sfântului Munte, făgăduindu-i că se va osteni să fie și mai ascultător față de poruncile Fiului ei și Dumnezeului nostru.

Cuvioasa adormire a părintelui Andrei, petrecută în însăși ziua hramului mănăstirii, adică la Întâmpinarea Domnului din anul 1987, arată trecerea de care se bucura părintele Andrei înaintea lui Dumnezeu și a Maicii Domnului.

Întâmplarea întâlnirii părintelui Andrei cu Maica Domnului pe malul mării mi-a fost făcută cunoscută de duhovnicul acestuia, părintele Dionisie din sinodia Gherasimeilor, căruia părintele Andrei i-a mărturisit-o, dându-i însă aspra poruncă de a nu face cunoscut acest lucru decât în ziua adormirii sale. Mulțumim Stăpânei noastre, de Dumnezeu Născătoarei, pentru binecuvântarea pe care i-a dat-o părintelui Andrei și, prin el, tuturor celor ce cu nevrednicie ne numim părinți athoniți, pentru că ne-a dat

încredințarea că avem și astăzi o apărătoare vie a noastră și a Sfântului Munte. Mulțumim și părintelui Andrei care, datorită înaltei sale vieți duhovnicești, s-a învrednicit să o vadă și să vorbească cu Preasfânta noastră Stăpână, și-l rugăm pe părintele Andrei ca din sânurile cerești, unde se veselește acum dimpreună cu ceilalți cuvioși ai Athonului și ai Bisericii, să mijlocească și pentru noi, care ne aflăm încă în lupta pentru împărăția cea cerească, să dobândim și noi raiul lui Dumnezeu. Amin.

Bătrânul Theoclit Dionisiatul
(1916-2006)

În întreaga Grecie și aproape în întreaga ortodoxie, înțeleptul Bătrân Theoclit Dionisiatul este cunoscut și apreciat. El reprezintă în zilele noastre un reper al învățăturii ortodoxe, deoarece îndelungata sa îndeletnicire și hrănire cu cărțile patristice l-a făcut să asimileze duhul teologiei ortodoxe în toată profunzimea lui. Pătimind cele dumnezeiești în viața sa personală de monah și în lupta pentru curățirea și sfințirea sufletului, a scris numeroase cărți, sute de articole, tâlcuiri, explicații, lămuriri la diferitele probleme pe care teologia ortodoxă și viața bisericească a Greciei, și nu numai, le-a întâlnit în această epocă.

Părintele Theoclit s-a învrednicit de harismele cu care pronia dumnezeiască l-a împodobit și apoi, cultivându-le, a dăruit întru smerenie Bisericii și fiilor ei lucrări de deosebită importanță. Astfel, fiii Bisericii se pot hrăni duhovnicește din cărțile acestui binecuvântat vlăstar al Athonului și pot așa să fie recunoscători Preasfintei Treimi, Care a arătat în zilele noastre un arbore atât de puternic și de umbros, la poalele căruia ne putem odihni și răcori și noi, precum și numeroși alți creștini.

Mănăstirea Dionisiu și mănăstirea Grigoriu, datorită vecinătății în care se află una cu cealaltă, întrețin relații apropiate, călduroase, de frăție și de prietenie. Egumenii celor două mănăstiri se vizitează reciproc la praznicele mănăstirești, părinții, de asemenea, se cunosc și se ajută cu

multă dragoste întru Hristos.

Între faptele care țin de legăturile și colaborările mănăstirilor noastre, se află și vizitele reciproce pe care ni le facem pentru zidire duhovnicească. Astfel, în iulie 2005, m-am îndreptat spre mănăstirea Dionisiu, unde, cu binecuvântarea Părintelui egumen Petru, l-am vizitat pe deja foarte bătrânul părinte Theoclit. În frumoasa sa exprimare patristică, mi-a dat minunate răspunsuri la întrebările pe care i le-am pus, atât pentru folosul meu personal, cât și pentru cel al creștinilor. Am intrat în chilioara semiîntunecată, dar destul de încăpătoare, a bolniței mănăstirii și, cu ajutorul bolnicerului, părintele Iacov, am ajuns la patul preacuviosului părinte Theoclit. Are acum 90 de ani și și-a părăsit Coliba Sfinților Apostoli, în care se nevoia aproape de mănăstire, pentru a primi, acum când se află aproape de sfârșitul vieții pământești, îngrijirile fraților săi mai tineri.

L-am salutat cu salutul cel monahicesc, iar el m-a primit cu dragoste și cu căldură.

– Părinte Theoclit, spuneți-ne ceva pentru mântuirea sufletului nostru!

– Copiii mei, ce vreți să auziți de la mine? Avem limpede învățătura Domnului Hristos și viețile sfinților. Lucrurile sunt foarte simple și trebuie să ducem încontinuu o luptă plină de înțelepciune. Trebuie însă să începem de la prima noastră vârstă duhovnicească, să pricepem că încă de atunci suntem într-o viață de luptă. Botezându-ne, devenim în colimvitră ostași și luptători duhovnicești. De aceea se și citește la Taina Botezului pericopa din Epistola către Efeseni, în care Apostolul spune: „De aceea, îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți în ziua cea rea să stați împotriva vrăjmașului…“ (Ef. 6, 13-16). Așadar,

trebuie să înțelegem că suntem în stare de război și avem trebuință de o neîncetată luptă. Dar, atenție! Lupta trebuie să fie dusă după lege, adică între hotarele învățăturilor lui Hristos, ale apostolilor și ale sfinților. O, Hristoase al meu!...

– Cum putem să izbutim unirea noastră cu Sfânta Treime în inima noastră, Părinte?

– Avem astăzi un minunat episcop, pe Preasfințitul Nicolae al Mesoghiei, care înainte a fost astro-fizician la N.A.S.A. Înainte de a fi hirotonit episcop, a ținut o conferință în sala Institutului Arheologic. Dar ce conferință! Extraordinară! Subiectul a fost *Despre modalitățile întâlnirii omului cu Hristos*. A luat toate situațiile în care Hristos, după învierea Sa, S-a arătat apostolilor și oamenilor din vremea aceea. Dar esența unirii tainice și mistice stă în cuvântul Domnului: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește pre ele, acela este care Mă iubește. Cel ce Mă iubește va fi iubit de Tatăl Meu și Îl voi iubi pre el [...] și vom veni la el, și vom face lăcaș la el“ (In. 14, 21-23). Așadar, potrivit cu măsura curăției inimii, se face și unirea. Iar Hristos Își face lăcaș împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt în om. Lupta trebuie să fie continuă și, mai cu seamă, dusă după lege. Dacă însă atletul nu este încununat înseamnă că nu s-a luptat după lege (2 Tim. 2, 5). Lucrurile sunt simple. Doar noi nu ne simplificăm.

– Care este virtutea de căpătâi pe care trebuie să o urmărim, Părinte?

– Toate sunt legate una de cealaltă. Mai întâi de toate însă, ca temelie, este smerenia. O virtute caracteristică tuturor sfinților este și prihănirea de sine, cum spune la *Pateric*: „Ce-ai găsit, Avva, umblând în calea aceasta?“ Răspuns:

„Nimic altceva decât a mă prihăni pe mine însumi."

– Viața în chinovie este mai ușoară, sau în isihie?

– Potrivit cu harismele, cu dispozițiile lăuntrice și cu dorințele pe care le are fiecare. Și în isihie găsești desăvârșire, și în chinovie. Avem putința, potrivit cu diferențele de caracter care există între oameni, precum și de credință, sau ale altor harisme, să ne desăvârșim, dacă ne situăm bine în lucrarea de slujire a Duhului pentru mântuirea noastră.

– Creștinii din lume ne întreabă cum să-și păstreze pacea sufletească în vreme ce au o așa mare varietate de probleme?

– Fie că te afli în lume, fie că te afli pe vârful Athonului, ești un luptător și trebuie să iei aminte. Mai cu seamă în lume, unde pricinile de sminteală sunt mai multe, precum și de păcătuire, lupta se impune să fie mai puternică și mai lipsită de concesii. Mai ales e nevoie de atenție la gânduri, pentru că de acolo încep păcatele, precum și virtuțile. Să avem o neîncetată observare a minții asupra diferitelor gânduri care trec prin ea și încearcă să intre și să rămână, și să ne distrugă partea conducătoare a sufletului nostru. Când Îl guști pe Hristos, nu vrei să te mai dezlipești cu mintea ta de El. Te minunezi de lucrarea Lui, ce-a făcut, ce iubire are, și neîncetat dorești să trăiești legături pline de dragoste cu El.

– Cum să ne ferim și să lepădăm gândurile rele, Părinte?

– Și pentru această problemă avem poruncă: „Privegheați și vă rugați! Neîncetat rugați-vă!" Aceasta ne-o spune Sfântul Apostol Pavel și foarte adesea o repetă Sfântul Grigorie Teologul.

– În îndelungata viață pe care ați petrecut-o aici, în Athos, câte cărți ați scris, Părinte?

– E, câte m-a ajutat harul lui Hristos să scriu, potrivit cu problemele pe care le-a întâmpinat Biserica noastră de-a lungul vremurilor. Oricum, cred că toate împreună, mici și mari, sunt undeva în jur de 50 de cărți.

– Care este ultima carte pe care ați scris-o?

– Am scris pe tema mișcării zelotiste, a zeloților, problemă care este o rătăcire și o rană în trupul Bisericii noastre. Dacă omul cade în rătăcire, în înșelare, nu mai iese nimic… Toată lupta noastră nu este dată însă împotriva oamenilor, ci împotriva duhurilor răutății. Luptă cu gândurile bune și rele.

– Cum vă pregătiți pentru moarte, Părinte? Ca pentru ceasul cel binecuvântat al vieții voastre?

– Depinde de starea sufletească pe care o are omul, apoi depinde de dispoziția conștiinței sale. Când ai o conștiință care nu te acuză, simți că mergi la praznic. În tot cazul, nădăjduim în mila lui Hristos pe Care Îl iubim.

– De câți ani sunteți la Sfântul Munte, Părinte?

– Sunt de 65 de ani. Am venit aici la vârsta de 24 de ani.

– Ați avut părinți cucernici? Părinte, în ce fel ați devenit monah?

– Părinții mei nu erau chiar atât de evlavioși. Nu știu însă cum a iconomisit Dumnezeu lucrurile de m-a adus Maica Domnului aici. Am mai avut și alți frați. M-am născut în 1916. Să-ți spun cum m-am hotărât să mă fac călugăr. Am făgăduit-o lui Dumnezeu. Pe atunci, eram soldat și mă întorceam rănit de pe front. Mă aflam în Atena. Au venit bombardiere și au început să arunce bombele. Cădeau una după alta în jurul nostru și atunci am zis: „Maica Domnului, scapă-mă, și mă fac monah!“ Și, într-adevăr,

nu am pățit nimic. Am aranjat lucrurile la șantierul unde lucram, am coborât la Nafpaktos, în casa părintească, și de acolo m-am aflat la Sfântul Munte. Mai venisem o dată și în 1936, dar a trebuit să plec, deoarece avusesem ordin de înrolare și trebuia să mă întorc în lume. La început, când am venit, am umblat prin Sfântul Munte preț de 40 de zile ca să aflu un loc unde să rămân. M-am dus la Sfânta Ana. Vaporul s-a oprit acolo și m-a debarcat la Sfânta Ana, de unde am venit la mănăstirea Dionisiu. În prima seară, după ce am mâncat și mi-am făcut rugăciunea, m-am culcat. Am văzut-o pe Maica Domnului în vis în biserica mănăstirii, stând ca o tânără monahie pe un scaun, lângă icoana ei din paraclis. Podeaua bisericii era plină de coșciuge în care se aflau oameni ce păreau a fi abia vii. Am întrebat-o: „Ce sunt acestea și ce reprezintă?“ Mi-a răspuns: „Așa ar trebui să fii și tu, copilul meu!“ Iar Maica Domnului înțelegea prin aceasta mortificarea patimilor prin viețuirea monahală. Omorârea Domnului nostru Iisus Hristos în trupul nostru. Tot în acest vis, Maica Domnului mi-a spus: „Eu te-am adus aici.“ Pe atunci, mănăstirea Dionisiu avea șaizeci de monahi. În tinerețea mea, l-am avut ca prieten și povățuitor pe ieromonahul Athanasie Iviritul. De la el am aflat și am cunoscut mai îndeaproape figura duhovnicească și lucrările Sfântului Nicodim Aghioritul și împreună cu părintele Athanasie am colaborat la canonizarea Sfântului Nicodim de către Patriarhia Ecumenică. Împreună am redactat textele trebuincioase acestui scop.

– Ce ne puteți spune despre Sfântul Nectarie?

– Este o prezență foarte vie și folositoare în Biserica noastră prin intermediul învățăturii sale în această epocă. De asemenea, ne învață multe despre legăturile bisericești pe

care le putem întreține cu diferiți eretici, schismatici etc.

– Harisma cuvântului și a scrierii, Maica Domnului v-a dat-o?

– Da, este și de la mine, și de la Maica Domnului. De mic am citit mult, studiam…

– Care sunt ascultările cele mai importante pe care le-ați avut în mănăstirea dumneavoastră? Știu că ați fost și protoepistat la Sfânta Chinotită.

– Am avut mai multe slujiri. De exemplu, preț de 12 ani am lucrat la secretariatul mănăstirii, apoi la arhondaric, la bucătărie. Ca bucătar, am lucrat șase ani. Doi la mănăstire, doi la conacul mănăstirii din Karyes, gătind pentru antiprosopii mănăstirii, și doi la metocul mănăstirii de la Monoxiliti. Ca reprezentant al mănăstirii, am fost 25 de ani, iar ca protoepistat, am fost ales de patru ori.

– Ați avut ispite în viața dumneavoastră?

– Bineînțeles, pentru că fără ispite, fără împotrivitor, nu există război, dar nu am însă nimic special să povestesc. Întotdeauna m-a mângâiat Hristos și Maica Domnului, așa cum îi mângâie pe toți aghioriții. „După mulțimea durerilor întru inima mea, mângâierile Tale au veselit sufletul meu."

– Care este înțelesul mai adânc al pocăinței, Părinte?

– Mai întâi trebuie spus că pocăința este un element constitutiv al vieții duhovnicești. Chiar dacă va ajunge cineva pe înălțimea virtuților, tot are nevoie de pocăință. Lacrimile de pocăință sunt ultimele, după cum spune Sfântul Grigorie Teologul, și peste ele nu se mai află decât martiriul, care nu mai poate fi întinat de alte păcate sau alunecări morale. Așadar, fericit este acela care are darul lacrimilor! Ne ajută foarte mult lacrimile, deoarece sunt curățitoare.

Curățesc și fac sufletul strălucitor. Ajută mult la rugăciune. Părinții au făcut o anumită deosebire în lumea sufletească și spun: Deosebim înlăuntrul omului mintea, cugetul, imaginația, simțirea și părerea. Una dintre aceste puteri enumerate are foarte mare tărie, pentru că îl aduce și-l poartă pe om în diferite stări sufletești. Iar această putere sufletească este simțirea. Puteți vedea oameni care se află înaintea morții sau în diferite situații limită și, în mod exterior, se pare că au o anumită participare la acel eveniment, dar lăuntric sunt înfricoșător de împietriți. Aceasta se întâmplă pentru că simțirea le este neînduhovnicită și, de aceea, îi conduce în această stare de împietrire. Simțirea duhovnicească se dobândește printr-o neîncetată lucrare și exersare a nevoințelor duhovnicești și astfel devine un fel de obișnuință.

– Ce să facem, Părinte, atunci când avem gânduri împotriva Stareţului nostru?

– Alergăm la spovedanie. Se poate ca unele gânduri să rămână, pentru că și Stareţul nostru este om și s-ar putea să greșească în unele aspecte. Dar aceasta nu este problema ucenicului, problema noastră. Pe noi ne interesează mântuirea noastră.

– De moarte trebuie să ne temem, Părinte?

– Desigur, dar această teamă are diferite calități. La început, te temi pentru că încă ai înlăuntrul tău diferite vinovății și nu te-ai curățit. După aceea, ai însă înlăuntrul tău o bucurie, potrivit cu cuvântul din Pilde: „Moartea drepților este cu bucurie.“ Și altundeva se spune: „Amintește-ți de cele din urmă ale tale și nu vei mai păcătui!“

– Ce aveți, Părinte, să ne spuneți despre lumea de astăzi?

– Ce am să spun? Că „cei ce se depărtează de Tine

vor pieri". Avem de-a face astăzi cu o stare de păcătoșenie foarte profundă și extinsă. Lumea a ajuns astăzi o Sodomă și o Gomoră. Ne așteaptă o mare pedeapsă. Omul s-a răzvrătit și spune că nu mai există Dumnezeu. Iar toți cei care Îl primesc pe Dumnezeu într-un mod superficial, adică în stilul lui Yannaras, sunt în afara adevărului și a adevăratei iubiri și credințe în Dumnezeu. Nu putem să-l iubim mai întâi pe om și după aceea pe Dumnezeu, ci mai întâi pe Dumnezeu și după aceea pe om, potrivit cu legea Lui. Ah, slavă Ție, Hristoase al meu, slavă Ție, Hristoase al meu!

Cuprins